

ПІВВІКОВИЙ ЮВІЛЕЙ

Цими днями у ВЕЛЕСНЕВІ відбулося велелюдне дійство, присвячене 50-річчю відкриття ЕТНОГРАФІЧНО-МЕМОРІАЛЬНОГО МУЗЕЮ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА ТА 565-Й РІЧНИЦІ СЕЛА ВЕЛЕСНЕВА ВІД ПЕРШОЇ ПИСЕМНОЇ ЗГАДКИ. А ЩЕ ЦЬОГО ДНЯ МИНУЛО 58 РОКІВ З ЧАСУ, ЯК ОСТАП ЧЕРЕМШИНСЬКИЙ РОЗПОЧАВ ЛИСТУВАННЯ З АКАДЕМІЯМИ НАУК УКРАЇНИ, РОСІЇ, БОЛГАРІЇ, ПОЛЬЩІ, ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ, АРХІВАМИ ТА НАУКОВИМИ УСТАНОВАМИ КИЄВА, ЛЬВОВА, ТЕРНОПОЛЯ, ПРАГИ І БРАТИСЛАВИ, ВАРШАВИ І КРАКОВА, МОСКВИ І ЛЕНІНГРАДА (ТЕПЕР — САНКТ-ПЕТЕРБУРГ), ЗВІДКИ ПОТОКОМ НАДХОДИЛИ УНІКАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ Й ЕКСПОНАТИ ДЛЯ МУЗЕЮ ВЧЕНОГО У ВЕЛЕСНЕВІ.

Остап Степанович мав щастя листуватися, зустрічатися, отримувати унікальні матеріали та експонати, що стосувались Володимира Гнатюка, від дочки вченого Лесі та його онуки Лялі-Христини, дочки Михайла Коцюбинського — Ірини, сина Івана Франка — Тараса, сина Філарета Колесси — Миколи, синів Василя Стефаника — Семена та Кирила, дружини Гната Хоткевича — Платоніди, дружини Марка Черемшини — Наталії Семанюк, чеського друга Володимира Гнатюка — Франтішека Главачека, онука Івана Карпенка-Карого — Юрія Тобілевича, онуків Тимофея Бордуляка — Тимофія і Нестора, академіка Івана Крип'якевича, письменника Михайла Рудницького, сина Миколи Лисенка — Остапа, швагра Володимира Гнатюка — Івана Боднара та інших.

Публікація у «Вільному житті» статті «Академік Гнатюк» Петра Медведика та інші матеріали 60-х років минулого століття стали основою початку теперішнього Етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка у Велесневі.

Заснований він з ініціативи мешканців Велеснева Остапа Черемшинського та його сестри Романи Черемшинської 1 вересня 1968 року. Остап Степанович уже від 6 червня 1961 року збирав матеріали про життя і діяльність вченого-земляка, меморіальні речі академіка-велеснянина, членів його сім'ї й родини, етнографічні експонати-сучасники славного краянину. На вимогу Остапа Черемшинського було збудовано спеціальний будинок у 1964—1967 роках за проектом голови місцевого колгоспу «Дружба» Лева Мещука і в ньому 31 травня 1969 року було урочисто відкрито музей.

Тематико-експозиційний план установи склали наукові працівники Тернопільського обласного краєзнавчого музею Ігор Герета й Остап Черемшинський, а експозицію оформляли київські художники-декоратори Ірина Левитська та Юрій Кисличенко. У 1968 році в експозиції було 400 одиниць, які розмістили в п'яти кімнатах. З 1976 року експозицію розширено ще на три кімнати.

Експозиція музею розміщена у восьми кімнатах та фойє, з котрих у чотирьох — розповіді про життя і наукову діяльність академіка із вкрапленнями його меморіальних речей. Зокрема, містяться світліни Володимира Гнатюка, мапи Австро-Угорщини за 1895—1902 роки, рукописи, альбоми, книжки та окремі збір-

ники з автографами вченого-земляка; книжки й збірники праць багатьох письменників і вчених України та інших європейських держав, що видані ним; домоткані рушники, верети, створені батьком академіка — Михайлом Гнатюком; предмети побуту Галичини, Гуцульщини, Закарпаття, Словаччини, Сербії. П'ята кімната присвячена вшануванню пам'яті Володимира Гнатюка, там зібрано унікальні видання з повідомленнями про його смерть та некрологами. Шоста кімната — «Вітальня сім'ї Володимира Гнатюка», сьома — «Робочий кабінет Володимира Гнатюка», де зберігаються меморіальні речі, що належать особисто вченому, його дружині Олені, дочкам Ірині та Лесі, синові Юрію. Тут також рукописи Володимира Гнатюка, Івана Труша, Івана Франка, Зоріана Доленги-Ходаковського, Осипа Бодяньського, Франтішека Главачека, Івана Крип'якевича, Станіслава-Тадеуша Грабовського; книжки та окремі видання праць вченого з його власної книгозбірні, альбоми, географічні мапи із власноручними помітками. Восьма кімната — фондова, наукова бібліотека музею та виставкова. Фонди музею вченого містять близько 10000 одиниць оригінальних експонатів, з них близько 1000 — меморіальних, серед яких рукописи, автографи, світліни Володимира Гнатюка, членів його сім'ї, друзів; життєві видання праць і збірників вченого, книжки письменників та вчених-сучасників його і видані ним же; матеріали з історії сіл Велеснева та Залісся. Тут влаштовуються різні тематичні виставки.

Урочисте святкування ювілею почалося із молебню до Серця Христового перед пам'ятником академіку Володимирові Гнатюку, який відслужив о. Руслан Ковальчук разом із церковним хором. Опісля було покладення квітів та засвічення лампадок. Із привітальним словом до гостей, односельців звернулася директорка музею й розповіла про Велеснівський етнографічно-меморіальний музей Володимира Гнатюка і його діяльність, а старша наукова співробітниця музею Оксана Остап'юк виступила зі словом «Велесневу — 565 літ». Крім того, на святі мовили слово: голова районної державної адміністрації Степан Бойко, який разом із керуючим справами районної ради Михайлом Вансачем вручили Романі Черемшинській грамоту, головна спеціалістка управління культури Тернопільського обласного дер-

жавної адміністрації Наталія Собкович, котра вручила грамоти директорці та Оксані Остап'юк.

Виступили також філологиня, фольклористка, перекладачка, докторка філологічних наук, професорка кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка Зоряна Пановик, заступник директора з наукової роботи Бережанського краєзнавчого музею Микола Проців, директор музею «Зборівська битва» Богдан Макогон, завідувач Коропецьким народним історико-краєзнавчим музеєм Володимир Гаврилишин, від колективу Тернопільського обласного художнього музею разом із представницею Тернопільського обласного краєзнавчого музею — Ольгою Ваврик, завідувачка відділу краєзнавчої літератури та бібліографії Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки Марія Пайонк, голова районного товариства «Меморіал ім. В. Стуса» Василь Головка. Для музею вони підготували подарунки, які стануть новими експонатами.

Далі було проведено оглядову екскурсію музеєм, а після цього всі відвідали цвинтар, де до могили Остапа Степановича Черемшинського, засновника і незмінного директора музею до 25 листопада 2015 року, лягли квіти. Після цього відбувся святковий концерт за участю гурту «Камертон» із Монастириської, ансамблів із Велеснева та Козової. Уродженка села Велеснева Марія Малиняк-Грибак прочитала свої вірші та заспівала власну пісню, присвячену рідному селу.

Наприкінці урочистостей Романа Степанівна подякувала учасникам свята та подарувала матеріали про музей і свою книжечку «Краєзнавець, педагог і громадсько-культурна діячка Романа Черемшинського. Бібліографічний покажчик літературно-краєзнавчих публікацій за 1974—2018 рр. (До 75-річчя від дня народження)».

Романа ЧЕРЕМШИНСЬКА, співзасновниця, директорка Велеснівського етнографічно-меморіального музею Володимира Гнатюка, педагогиня, вчителька-методистка, відмінниця освіти України, членкиня НСКУ, НСЖУ, НШТ у Львові, членкиня Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка. с. Велеснів Монастириського району.

Фото Василя БАЛЮХА.